

DIETA ŻŁOBKOWA

*Komponowanie
posiłków zgodnie z
obowiązującymi normami*

Dorota Sokół

www.przewodnikzywienia.pl

dorota@przewodnikzywienia.pl

T: 511 764 699

Zmiany w żywieniu żłobkowym

Ustawa z dnia 4.02.2011 o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2018 r poz.603 z późn.zm.)

Art.22 Żłobek i klub dziecięcy zapewniają przebywającym w nim dzieciom **wyżywienie zgodne** z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającej z **aktualnych norm żywienia** dla populacji polskiej opracowanych przez **Instytut Żywności i Żywienia.**

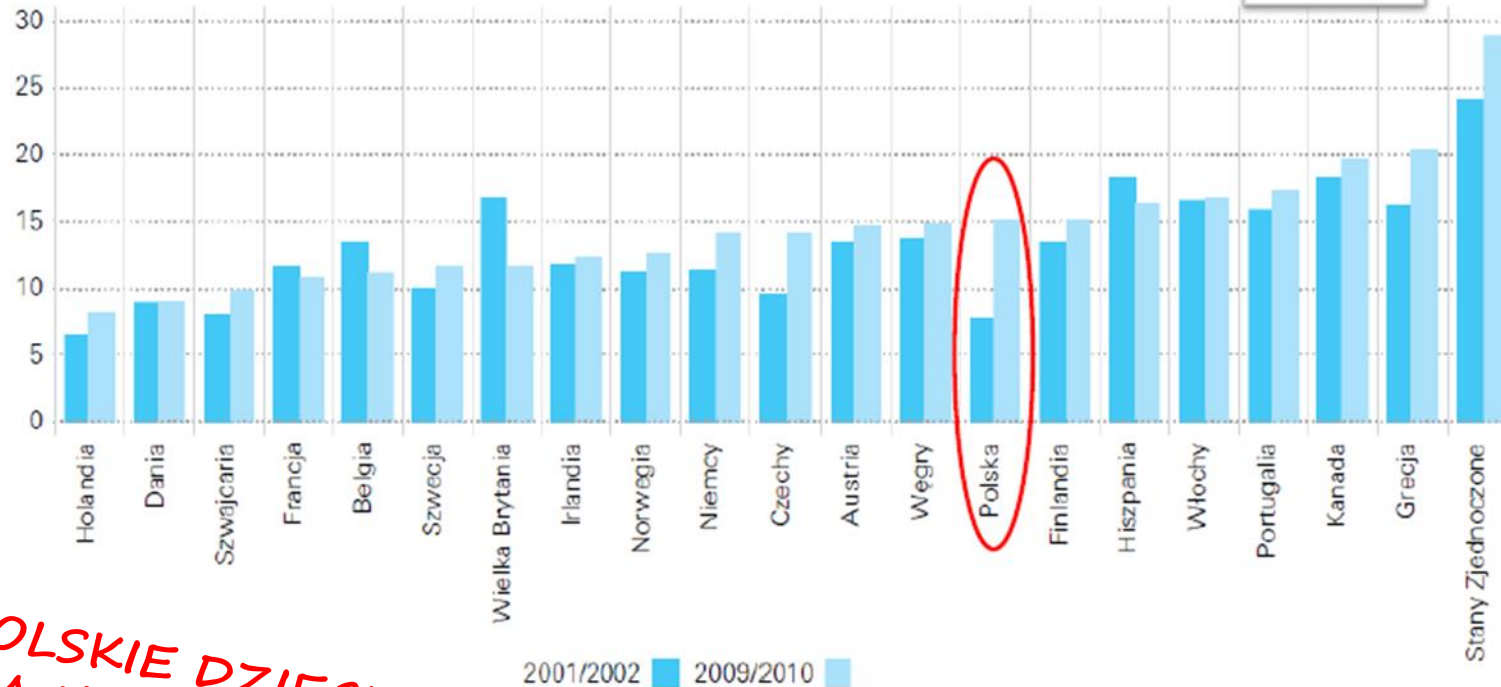

Normy dostępne na stronie
Instytutu Żywności i Żywienia:
<http://www.izz.waw.pl/pl/normy-zwienia>

Co się dzieje z Polskimi dziećmi

Procent dzieci z nadmiarem masy ciała w wieku 11, 13, 15 lat (wg BMI)

**POLSKIE DZIECI
TYJĄ NAJSZYBCIEJ
W EUROPIE**

Piramida Zdrowego Żywienia

Układając jadłospis dla dzieci należy zachować proporcje z piramidy żywienia.

PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

CO TO JEST PIRAMIDA ZDROWEGO ŻYWIENIA I AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ?

Jest to najprostsze i jak najkrótsze przedstawienie kompleksowej idei żywienia, której realizacja daje szansę na sprawność intelektualną, fizyczną i zdrowie w dorosłym życiu.

DO KOGO KIEROWANA JEST PIRAMIDA?

Piramida kierowana jest do dzieci i młodzieży (4–18 lat).

JAK ROZUMIEĆ I CZYTAĆ PIRAMIDĘ?

Piramida to graficzny opis odpowiednich proporcji różnych, niezbędnych w codziennej diecie, grup produktów spożywczych. Im wyższe piętro piramidy, tym mniejsza ilość i częstość spożywanych produktów z danej grupy żywności.

Spożywanie zalecanych w piramidzie produktów spożywczych w odpowiednich ilościach i proporcjach oraz codzienna aktywność fizyczna są kluczem do zdrowia, prawidłowego rozwoju i dobrych wyników w nauce.

Na co warto zwrócić uwagę w planowaniu jadłospisu?

- Owoce i warzywa – do każdego posiłku
- Kontrolowana ilość cukru dodanego
- Kontrolowana ilość soli
- Nabiał - 2 x dziennie w żłobku
- Kontrolowana ilość mięsa
- Zróżnicowany sposób obróbki termicznej
- Zróżnicowana tekstura
- Przełamanie monotoni
(mniejsza ilość glutenu i ziemniaków)
- Odpowiednie odstępy między posiłkami
(by dzieci zdążyły zgłodnieć)

Dobrze zbilansowane śniadanie i obiad

Produkty białkowe

- mleko, sery, jaja, mięso, wędliny i ryby

Produkty zbożowe

- Kasze, makarony, ryż, ziemniaki

Tłuszcze

- świeże masło, oleje roślinne

Warzywa i owoce

- świeże oraz podawane w postaci jarzynki, surówki, soku lub napoju

Zapotrzebowanie na cukier

Zalecana przez Grupę Ekspertów podaż węglowodanów przy modelowym spożyciu 1000 kcal/ dobę i masie ciała 12 kg

Nazwa składnika	Wartość maksymalna (% energii)	Normy zapotrzebowania
Cukry dodane	< 10 %	brak zapotrzebowania

Wiek	Energetyczność diety	Maksymalna ilość cukrów dodanych	Norma zapotrzebowania
1-3 lata	1000 kcal	< 25g/ dobę	BRAK

Racja pokarmowa

Kompleksowe opracowanie, tego jak powinno wyglądać żywienie dzieci w żłobkach.

Znajdą tam Państwo:

- Racje Pokarmowe
- Przykładowe Jadłospisy

Opracowanie dostępne na
Stronie Głównego
Inspektoratu Sanitarnego

<https://gis.gov.pl/dzialalnosc-gospodarcza/zywienie-dzieci-w-zlobkach/>

Grupa produktów	Jednostki	Mdelowa racja pokarmowa dla dzieci od 1 do 3 lat	Orientacyjne wielkości porcji przykładowych produktów
1. Produkty zbożowe i ziemniaki			
pieczywo mieszane	g	20	1 cienka kromka chleba razowego lub graham lub 1/5 bułki pszennej
mąka, makarony	g	25	2 płaskie łyżki mąki lub 1 łyżka makaronu (2-3 łyżki po ugotowaniu)
kasze, ryż, płatki śniadaniowe	g	30	3 płaskie łyżki kaszy gryczanej/ jęczmiennej/ ryżu/ i 2,5 łyżki płatków owsianych
1A. Ziemniaki	g	80-100	1 średni
2. Warzywa i owoce			
warzywa	g	200*	1/2 szkl. włoszczyzny i mały pomidor, i 3 różyczki brokuła i 1,5 łyżki kukurzyki i 5 szt. fasolek szparagowych
owoce	g	250*	średnie jabłko i mała gruszka lub średni banan i mała mandarynka
3. Mleko i produkty mleczne			
mleko i mleczne napoje fermentowane	g	550 450	2 szkl. mleka krowiego 2-3,2% tl. lub modyfikowanego
mleczne napoje fermentowane	g	100	1/2 szkl. kefiru lub maślanki lub jogurtu naturalnego
sery i warogowe	g	10-15	2 łyżeczki sera białego półtłustego
sery podpuszczkowe	g	2	1 łyżeczka stariego sera
4. Mięso, wędliny, ryby oraz jaja			
mięso, drób, wędliny	g	20	1 mały pulpet drobiowy lub łyżka gulaszu cielęcego lub 1/5 cienkiego plastru schabu
ryby	g	10	1/2 kł. z łososia lub halibuta, lub dorsza przygotowany na parze (wielkość 4x4x1 cm) (1-2 razy w tygodniu)
4A. Jaja	szt.	1/2	1/2 jajka
5. Tłuszcze			
zwierzęce: masło i śmietana	g	6	mała łyżeczka masła
roślinne: oleje	g	10	2 łyżeczki
6. Cukier i słodczyce			
	g	20	2 łyżeczki miodu lub 2 pełne łyżeczki cukru

* Możliwe jest zwiększenie ilości warzyw na rzecz ograniczenia owoców w ciągu dnia.

Grupa produktów		Racja pokarmowa żywienia w żłobku dla dzieci od 1 do 3 lat*	Orientacyjne wielkości porcji
Produkty zbożowe i ziemniaki			
1.	pieczywo mieszane	25 g	10x/dekada** (ok. 1 kromka/dziecko - 20-25g na śniadanie lub podwieczorek i ewentualnie w formie grzanek do zup 5g/porcję)
	mąka, makarony	15 g	1-3x w dekadzie jako podstawa śniadania (makaron suchy 10-15g/dziecko), np. makaron/kluski lane na mleku; 1-2x w dekadzie jako podstawa II dania obiadowego (makaron suchy 20g/dziecko lub potrawy mączne); w pozostałe dni – dodatek technologiczny do dań
	kasze, ryż, płatki śniadaniowe	19 g	5-7x w dekadzie jako podstawa śniadania (10-15g suchego produktu/dziecko); 2-3x w tygodniu jako podstawa II dania obiadowego (20g suchego produktu/dziecko); w pozostałe dni (w których do II dania zaplanowano ziemniaki) jako dodatek do zup lub podwieczorków
1A.	Ziemniaki	80 g	2-3x/tydz. (max.5x/dekada) po 100g produktu rynkowego jako baza II dania (straty ok.20%), w pozostałe dni 60g produktu rynkowego (zupy, salatk)
Warzywa i owoce			
2.	warzywa	200 g	codziennie w każdym posiłku
	owoce	200 g	codziennie w każdym posiłku
Mleko i produkty mleczne			
3.	mleko (w tym mleko modyfikowane typu Junior)	300 g	codzienna porcja mleka do śniadania: na zupełną mleczną (8x w dekadzie): 180-200ml + napój mleczny (2x w dekadzie) 200ml. Pozostała ilość w dekadzie śr. 100 ml/dzień: w tym 1-2x w tygodniu (porcja 180-200ml) mleko/napój mleczny do podwieczorku; w pozostałe dni jako dodatek technologiczny do potraw: np. naleśników itp.

Racja pokarmowa

3.	mleczne napoje fermentowane	50 g	2x/tydz. po 100g/dziecko jako baza (np. koktajlu) + codziennie jako dodatek technologiczny
	sery twarogowe	12 g	2x/tydz. po 30g/dziecko jako baza past śniadaniowych lub dodatek do II dań obiadowych lub podwieczorków
	sery podpuszczkowe	2 g	1x / tydz.7-10g lub 2x/tydz. 5-7g (np. wiórki), w tym ser żółty i mozzarella
Mięso, wędliny, ryby oraz jaja			
4.	mięso/drób/wędliny	23 g	mięso/drób: 6x/dekada po 35g surowca bez kości przed obróbką (30g+15% straty); w tym: 2-3x w dekadzie mięso czerwone; 3-4x w dekadzie drób; (w praktyce średnio 3x drób i 3x m. czerwone) wędliny lub pasty mięsne do śniadania (wyrób własny) 2x/dekada po 10g; praktyczna ilość średnia na 1 dziecko/dzień (g) 10,5g mięso / 10,5g drób/2g wędliny dopuszczalna ilość średnia na 1 dziecko/dzień (g) [przy układzie 3-4x drób i 2-3x mięso czerwone: 7-10,5g mięso / 10,5-14g drób/2g wędliny
	ryby	10 g	Do II dania: 3x/dekada po 33g (świeża)/35g (mrożona)/dziecko (lub inne posiłki)
	jaja	1/3 szt. (15g)	w praktyce 1-2szt/tydzień; 3-4 szt. w dekadzie
Tłuszcze			
5.	zwierzęce	5 g	dodatek do kanapek i/lub do potraw ilość z uwzględnieniem śmietany 1g śmietany 18% odpowiada 0,2g masła; 1g śmietany 12% odpowiada 0,15g masła
	roślinne	7 g	dodatek do potraw/salatek
	Cukier i słodycze	do 10g	z uwzględnieniem miodu i dżemu
	Sól g/dziecko/dzień	max. 1,4 g	

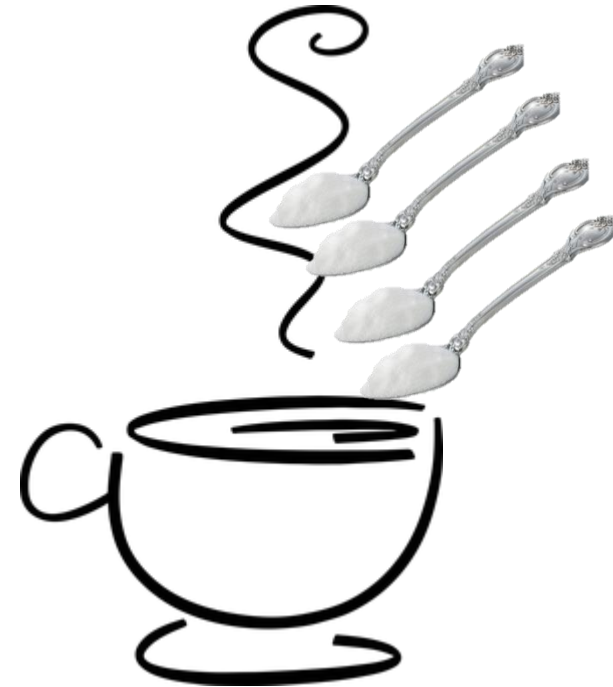
Przetam monotonnie

- Pasty kanapkowe (ze strączków, sonecznika, orzeszków, twarogu, jaj, etc.)
- Kotleciki i placuszki (z kaszy, ze strączków, z warzyw, z jajek, etc.)
- Słodkości (ciasta z cukinii, marchewki, fasoli, kaszy, płatków owsianych, etc.)
- Koktajle, jogurty samodzielnie przyrządzane
- Owsianki, jaglanki, kaszki słodzone owocami
- Warzywne sosy do makaronu

Czułość smaku człowieka na słodycz

Nasza czułość na słodycz zależy od tego jakie ilości cukru jemy na co dzień. Jesteśmy w stanie kształtować nasz smak i smak dzieci, przez modyfikacje ilości cukru dostarczanego w codziennym menu.

Co zamiast słodyczy?

świeże i suszone owoce w zastępstwie słodyczy

domowe kisiele na bazie owoców (również mrożonych) lub kisiele mleczne

koktajle mleczne z owocami

czekolada gorzka

batony zbożowe lub sezamki (najlepiej samodzielnie przygotowane)

Co zamiast gotowych płatków?

**OWSIANKI
JAGLANKI
KASZKI**

Baza – produkty zbożowe gotowane na mleku:

- Płatki owsiane
- Płatki jaglane/kasza jaglana
- Płatki ryżowe/ryż biały/ryż brązowy
- Płatki jęczmienne/płatki żytnie/płatki orkiszowe, etc

Dodatki owocowe:

Owoce świeże, suszone, mrożone

Przyprawy:

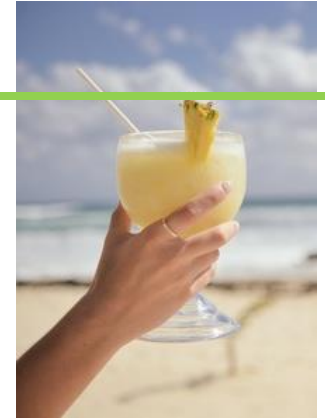
Cynamon, kardamon, anyż, imbir, etc.

Pożywny bonus:

Nasiona słonecznika, pestki dyni, sezam, orzechy włoskie, orzeszki ziemne, orzechy laskowe, migdały, siemię lniane

Co zamiast owocowych jogurtów?

Baza – nabiał

- Jogurt naturalny
- Maślanki naturalne
  - Mleko
  - Kefir

KOKTAJLE

Dodatek owocowy:

Owoce świeże, suszone, mrożone (rozmrożone)

Dodatek zbożowy:

Płatki owsiane, płatki jaglane, zboża preparowane (gryka, proso, żyto, amarantus, orkisz, pszenica), płatki jęczmienne, płatki orkiszowe, płatki kukurydziane

Pożywny bonus:

Nasiona słonecznika, pestki dyni, sezam, orzechy włoskie, orzeszki ziemne, orzechy laskowe, migdały, siemię lniane

Co zamiast kanapek?

Baza – owoce

Owoce świeże

Dodatek owocowy:

Owoce suszone

Dodatek zbożowy:

Płatki owsiane, płatki jaglane, zboża preparowane (gryka, proso, żyto, amarantus, orkisz, pszenica), płatki jęczmienne, płatki orkiszowe, płatki kukurydziane

Pożywny bonus:

Nasiona słonecznika, pestki dyni, sezam, orzechy włoskie, orzeszki ziemne, orzechy laskowe, migdały, siemię lniane

Sos:

Jogurt, sok z cytryny, sok z pomarańcza

**SALATKI
OWOCOWE**

Co zamiast stodkich serków?

SERKI

Baza – ser twarogowy

Twaróg półtłusty, ser homogenizowany

Dodatek owocowy:

Owoce świeże, owoce suszone, owoce mrożone

Dodatek polepszający konsystencje:

Mleko, jogurt, olej

Dodatki inne:

Kakao, orzechy

**DOROTA
SOKÓŁ**

DIETETYK
EDUKATOR
ŻYWIENIOWY

ZAPRASZAM
NA SZKOLENIA
dedykowane Intendentom
i Pracownikom kuchni

dorota@przewodnikzywienia.pl

www.przewodnikzywienia.pl

T: 511 764 699

Polecam książkę o żywieniu dzieci
mojego współautorstwa
„Dylematy Mamy i Taty w kuchni”

